

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	40533
Nom	Aprenentatge i ensenyament de la música
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	41 - Aprenentatge i ensenyament de la música	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BOTELLA NICOLAS, ANA MARIA	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
FERNANDEZ MAXIMIANO, RAFAEL	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

Es concep tal com un mòdul eminentment pràctic tot facilitant recursos i estratègies dintre dels àmbits perceptiu, expressiu i creatiu, coneixement al voltant dels diversos sistemes de programació i d'avaluació així com estratègies per a la integració vers la diversitat. Els continguts de la matèria es presenten organitzats en conjunts temàtics de cares analític i disciplinar. Aquests conjunts s'integraran a l'aula en 5 mòduls temàtics diferenciats i que els poden impartir diferents professors encara que es pretén afavorir la interdisciplinarietat fent servir procediments didàctics adients.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els propis de l'accés a l'especialitat

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on siga situat.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o l'àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.

- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Adquirir criteris de selecció i d'elaboració de materials educatius.
- Fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i pose en valor les aportacions de l'alumnat de l'etapa o à r e a c o r r e s p o n e n t .
- Integrar la formació en comunicació audiovisual i multimèdia en els processos d'ensenyament i a p r e n e n t a t g e .
- Conèixer estratègies i tècniques d'avaluació i entendre l'avaluació com un instrument de regulació i d ' e s t í m u l a l ' e s f o r ç .
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies de l'educació musical, atenent el nivell i la formació prèvies dels estudiants així com l'orientació d'aquests, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge de la música. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.
- Conèixer els desenvolupaments teoricopràctics dels processos d'ensenyament i aprenentatge de la m ú s i c a .
- Conèixer el currículum de música, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge. Saber convertir els continguts del currículum en eines -programes d'activitats i de treball- al servei dels objectius educatius i formatius de la música. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de la música i idear estratègies per superar-los.
- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea de música.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al finalitzar la matèria, l'estudiant ha de ser capaç de:

- a) Desenvolupar i aplicar habilitats diverses i tècniques que hi possibiliten la interpretació (vocal, instrumental, de moviment i dansa) i la creació musical, ara individual adés en grup, així com la participació en l'organització i realització d'activitats musicals desenvolupades en contextos diferents.
- b) Utilitzar i gaudir del moviment i la dansa com a mitjà de representació d'imatges, sensacions i idees amb acompanyament d'instruments, i estimar-les com a forma d'expressió individual i col·lectiva amb cura especial vers les danses tradicionals de la Comunitat Valenciana.

- c) Desenvolupar i descobrir les possibilitats de la veu com a mitjà d'expressió musical i pràctica de la relaxació, la respiració, l'articulació, la ressonància i l'entonació.
- d) Planificar, assajar, interpretar, dirigir i avaluar representacions musicals a l'aula y en altres espais, i ser capaços de desenvolupar pautes bàsiques d'interpretació.
- e) Conèixer propostes metodològiques diferents d'anàlisi auditiu.
- f) Dissenyar un model d'anàlisi auditiu a partir d'aquell proposat a la classe.
- g) Normalitzar la utilització de les TIC com a eines facilitadores de l'experiència musical a l'aula de música.
- h) Analitzar i reconèixer elements bàsics como ara processos musicals mitjançant la veu, els instruments i el moviment, adaptant-les als continguts de cada curs de manera coherent per a globalitzar amb altres àrees de coneixement
- i) Assolir el vocabulari que permeta explicar de forma oral i escrita els processos musicals coneguts tot establint valoracions pròpies i aplicacions per a la diversitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Desenvolupament de la pràctica instrumental i vocal.

- Desenvolupar habilitats instrumentals. El instrumental Orff. Alternatives instrumentals dintre de laula.
- Las avantguardes com a font d'inspiració per al treball a laula.
- Interrelació instrumental/vocal.
- Classificació de les veus.
- El cant i els seus avantatges.
- La tècnica vocal.

2. Estudi i aplicació de les instrumentacions i harmonitzacions.

Pràctica docent en la formació vocal i instrumental.

- Instrumentar i harmonitzar peces musicals a nivells diferents.
- Les partitures gràfiques com a alternativa a la escriptura tradicional.

3. La improvisació i el seu procés didàctic.

- Directrius per a improvisar i recursos didàctics.
- La improvisació: vocal, instrumental i de moviment.
- Nivells i procediments dimprovisació.

4. El cor en secundària.

- La formació del cor escolar: fases per a la seua posada en pràctica.
- El cant col·lectiu: tipus de cançons i aplicació didàctica.
- Creació de diversos grups corals, segons nivells diversos.

5. La música i la dansa.

El moviment i la dansa com a mitjà per a endinsar-se la música.

6. Didàctica de laudició musical.

- Criteris d'anàlisi auditiva.
- Didàctica de laudició: criteris de selecció del material.
- Didàctica de laudició: seqüenciació i treball interdisciplinar.

7. Metodologies d'anàlisi auditiva.

- Estudi de metodologies diverses d'anàlisi auditiva.
- Elaboració, a partir dels continguts anteriors, de propostes d'anàlisi auditiva aplicades a diferents èpoques, estils i tipus de música.
- Laudició en el context dels mitjans audiovisuals: aplicacions didàctiques.

8. Tecnologia Musical

- Tecnologia i didàctica
- Digitalització del so.
- Edició i manipulació de l'àudio
- Edició i manipulació del vídeo
- Software lliure

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	128,00	100
Elaboració de treballs individuals	150,00	0
Estudi i treball autònom	42,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	80,00	0
TOTAL	400,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura consta de cinc mòduls diferents treballats amb professorat diferent: didàctica de l'audició, TICs, Formació Vocal, Formació Instrumental i Creació de recursos. La metodologia docent a emprar al llarg de les sessions es fonamenta en una combinació de mètodes actius. Els conceptes de cada bloc temàtic s'introdueixen mitjançant el professor tot i que de manera participativa tot combinant-los amb l'exposició d'exemples i de casos pràctics que passen a tenir relleu. La temporalització anterior no es cronològica, en el sentit de que els blocs de continguts es barregen extraient les activitats i desenvolupant els continguts dels diversos blocs ensem. Les sessions són teòrico-pràctiques. La participació de l'alumne en les discussions que es generen a l'aula resulta indispensable per a la consecució i aplicació dels conceptes amb l'ajut del professor, qui guiarà l'estudiant al llarg del procés. Les sessions pràctiques, l'enfocament de les quals és majorment cooperatiu, es basen en la realització d'exercicis amb els elements mediadors, audició, interpretació vocal i/o instrumental, discussió de lectures, visionat de audiovisuals, etc., sota la direcció del professor. Les activitats pràctiques es desenvoluparan principalment en grup i demanaran per part dels alumnes el treball dintre i fora de l'aula. Per tractar-se d'una assignatura que treballa un gran nombre d'habilitats pràctiques emprarem una metodologia activa i participativa pel que fa al desenvolupament de competències d'interpretació vocal i instrumental (principalment) així com de caràcter auditiu, on la capacitat d'anàlisi siga més palesa. Tot atenent al seu cares educatiu, es treballen capacitats actitudinals com ara el respecte al moment interpretatiu o auditiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament d'exercicis pràctics, etc. Els continguts teòrics es desprenen tot seguit d'una reflexió al voltant de la pràctica preestablerta, responen a qüestions com ara: Què hem fet?; Per a què?; Com?

AVALUACIÓ

Requeriments mínims per a accedir a l'avaluació contínua

- Participació en un 80% dels sessions presencials i realització dels treballs o proves plantejats en elles (preparats i desenvolupats a l'aula) en cadascun dels mòduls de l'assignatura.
 - Obtenció d'una puntuació igual o superior a 4 en cadascun dels mòduls per a optar a la mitjana.
- Cada mòdul s'avaluarà per separat i amb una ponderació relativa al nombre d'hores de docència de cadascun.

L'avaluació es durà a terme en cada mòdul mitjançant les estratègies que el professorat determine (mitjançant la valoració de les pràctiques d'aula, de treballs individuals o cooperatius o amb la realització d'exàmens o proves individuals).

Per a aquell alumnat que no haja assistit al 80% de les sessions perdrà el dret a ser avaluat dels treballs realitzats en classe així com dels realitzats en grup, considerant tots dos tipus d'activitats com no recuperables. D'aquesta manera, en aquesta segona convocatòria sense avaluació de l'assistència l'alumnat podrà optar a una nota final mai superior a un 6.

En la segona convocatòria s'efectuarà una prova d'avaluació final per a cada mòdul suspès que incorporarà els coneixements fonamentals de la matèria. La prova integrarà qüestions corresponents als continguts que s'hagen desenvolupat en cada mòdul.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AA. VV. (1996). Eufonía, 2. Monográfico sobre La audición musical. Barcelona: Graó.
- Aguilar, M^a. C. (2002). Aprender a escuchar música. Madrid: A. Machado Libros
- Alsina, P. (2006). Aproximación a las estrategias de aprendizaje. Eufonía. Didáctica de la Música, 36, 7-19.
- Bacon, J. et al. (2009). El libro oficial de Ubuntu. Madrid: Anaya Multimedia.
- Busch, B. R. (1995). El Director de coro. Madrid: Real Musical.
- Casini, C. (2006). El arte de escuchar la música. Barcelona: Paidós.
- Donington, R. (1989). La música y los instrumentos. Madrid: Alianza.
- Giráldez, A. (2005). Internet y educación musical. Barcelona: Graó.
- Menaldi, J. (1995). La voz normal. Buenos Aires: Panamericana.
- Pascual, P. (2002). Didáctica de la música. Madrid: Prentice Hall.
- Prieto, R. (2001). Agrupaciones musicales. Alicante: Club Universitario.
- Stevens, D. (1999). Historia de la canción. Madrid: Taurus Alfaguara.
- Swanwick, K. (1998). Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata.
- Szendy, P. (2003). Escucha. Barcelona: Paidós.
- Torija, M. (2004). La investigación sobre el pensamiento del profesor como forma de mejorar la enseñanza de la música en secundaria. Eufonía. Didáctica de la música, 30, 44-52.
- Wills, P., et al. (2000). Música para todos: desarrollo de la música en el currículo de alumnos con NEE. Madrid: Akal.
- Zaragozá, J. LL. (2009). Didáctica de la música en la educación secundaria. Competencias docentes y aprendizaje. Barcelona: Graó.

Complementàries

- AA. VV. (2000). Eufonía, 20. Monográfico sobre Viaje musical por Internet. Barcelona: Graó
- Arumí, P. y Guillaumet, P. Herramientas de producción musical. Personal Computer & Internet- Licencia Creative- Commons.
- Baines, A. (1988). Historia de los Instrumentos Musicales. Madrid: Taurus.
- Bernstein, L. (2003). El maestro invita a un concierto. Conciertos para jóvenes. Madrid: Siruela.
- Gustems, J. y Elgstrom, E. (2008). Guía práctica para la dirección de grupos corales. Barcelona: Graó.
- Malbrán, S. (2007a). Las competencias del educador musical: sí, però. Eufonía, Didáctica de la

Música, 41, 37-48.

Malbrán, S. (2007b). El oído de la mente. Madrid: Akal.

Peretz, I., Ayotte, J., Zatorre, R., Mehler, J., Ahad, P., Penhume, V., et al. (2002). Congenital amusia: A disorder of fine-grained pitch discrimination. *Neuron*, 33, 185-191.

Prieto, R. (2001). Dirección de agrupaciones musicales escolares para maestros. Creatividad e improvisación. Alicante: Club Universitario.

Thorne, K. (2008). Motivación y creatividad en clase. Barcelona: Graó.

